၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပတော့မည်ဖြစ်ရာ အဆိုပါရွေးကောက်ပွဲကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ပြည်သူများ သိရှိလေ့လာနိုင်ရန် ဖော်ပြပေးသွားပါမည်။ ဆောင်းပါးတွင်ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများသည် စာရေးသူ၏ အာဘော်သာဖြစ်ပါသည်။

(စာတည်းအဖွဲ့)

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့်အတူ (၃၀) မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ

မောင်စာဂ

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပါမည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ကြမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးသည် ၎င်း၏လုပ်ငန်းများကို ကူညီဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ ခန့်ထားဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရေးပါမှု၊ အရေးကြီးမှုအကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပါဝင်မှုအခန်းကဏ္ဍသည်လည်း အရေးပါလျက်ရှိနေသည်။ သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများမှ အနှစ်ချုပ်ကောက်နုတ်၍ မျှဝေပါရစေ။

မဲရုံကိုယ်စားလှယ်သို့မဟုတ်အကူကိုယ်စားလှယ်ဟူသည်

မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် ဆိုသည်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးက မဲရုံအသီးသီးတွင် ၎င်း၏ ကိုယ်စားဆောင်ရွက်ရန် ခန့်ထားခြင်းခံရသူကို ဆိုသည်။ မဲရုံတစ်ရုံလျှင် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးစီခန့်ထားခွင့်ရှိသည်။

ခန့်အပ်ခြင်းနည်းလမ်းများ-

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသည် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်နှင့် အကူကိုယ်စားလှယ်ကို ခန့်ထားနိုင်ရန် ခန့်စာ ပုံစံ(၈)တွင် ဖြည့်သွင်းရမည်။

မည်သည့်ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာအုပ်စု မည်သည့်မဲရုံအမှတ်၌ ဆောင်ရွက်စေရန် ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြရမည်။ ခန့်ထားခြင်းခံရမည့်သူသည် သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်အတွင်းရှိ ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာအုပ်စုမှ မည်သည့်မဲစာရင်း အမှတ်စဉ်တွင် ပါရှိကြောင်း ဖော်ပြရမည်။ ခန့်ထားခြင်း ခံရမည့်သူက ထိုသို့ခန့်ထားခြင်းကို သဘောတူကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံချက်ပါရှိရမည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသည် မဲရုံကိုယ်စားလှယ်နှင့် အကူကိုယ်စားလှယ်အသီးသီးအတွက် ခန့်စာနှစ်စောင်စီကို ဆန္ဒမဲပေးရန် နေ့ရက်မတိုင်မီ အနည်းဆုံး ခုနစ်ရက် ကြိုတင်၍ သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသို့ ပေးပို့ရမည်။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲက သဘောတူလျှင် ယင်းမဲရုံကိုယ်စားလှယ်၏ ခတ်ပုံပေါ်၌ တံဆိပ်နှိပ်၍ တစ်စောင်စီကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်မည်။ မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် နုတ်ထွက်လျှင်၊ ကွယ်လွန်လျှင် သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက ယင်းအား ခန့်ထားခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းလျှင် သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသို့ ပုံစံ (၈-က) ဖြင့် တင်ပြရမည်။ ထို့နောက် အခြားသူတစ်ဦးကို မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အစားထိုးခန့်ထားရန်အတွက် ပုံစံ (၈)တွင် ဖြည့်သွင်း၍ ထပ်မံတင်ပြရမည်။

တာဝန်များ

မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။ မိမိတို့အား ခန့်ထားသည့် ခန့်အပ်လွှာ ပုံစံ(၈) ကို မိမိတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သို့မဟုတ် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်ထံမှ ကြိုတင်၍ ရယူထားရမည်။ ယင်းခန့်စာကို ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့တွင် မဲရုံမှူးထံအပ်နှံရမည်။ မဲရုံ၌ မဲရုံမှူး၏ တာဝန်အရ ညွှန်ကြားခြင်းကို လိုက်နာရမည်။

အခွင့်အရေးများ

မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် မဲရုံဖွင့်ချိန်မှစတင်ကာ ဆန္ဒမဲပေးခြင်း ပြီးဆုံး၍မဲလက်မှတ်များ ရေတွက်ပြီးဆုံးသည့်အချိန်အထိ မဲရုံထဲသို့ ဝင်ခွင့်ရှိသည်။ မဲပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် တစ်လျှောက်လုံး စောင့်ကြည့်ခွင့်ရှိသည်။ ဥပဒေနှင့် မညီသောအချက်များတွေ့ရှိက မဲရုံမှူးထံသို့ တင်ပြပြောဆိုခွင့်ရှိသည်။

ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပသည့်နေ့ရက်၌ မဲရုံသို့ကိုယ်တိုင် လာရောက် ဆန္ဒမဲမပေးနိုင်သော အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများ၊ အနာကြီးရောဂါ စွဲကပ်နေသူများ၊ နေအိမ်တွင် မီးဖွားနေသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများ၊ အချုပ်ခံနေရသူများ၊ ဆေးရုံတွင် တက်ရောက်နေသော အတွင်းလူနာများထံသို့ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲဝင်များက သွားရောက်၍ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲရယူခြင်းကို ကြည့်ရှုခွင့်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့ရက်မတိုင်မီ သတ်မှတ်ပေးထားသော နေ့ရက်များ၌ သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲရုံးများတွင် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကြည့်ရှုခွင့်ရှိသည်။

"လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးစီတိုင်း၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များသည် ဆန္ဒမဲပေးသည့်နေ့ မဲရုံအတွင်းတွင် ရှိနေကြမည်။ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် များပြားလွန်းလှသည်။ အချို့လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် ကြိုတင်မှန်းဆထား၍ မရနိုင်။ ကြုံလာလျှင် ကြုံလာ သလို ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဖြေရှင်းမှု ပြုရသည်။ မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် မိမိတို့၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ထိခိုက်မှု မရှိစေရ။ အကျိုးရှိသော လုပ်ဆောင်ချက်များသာ ဖြစ်ရပါမည်"

ဆန္ဒမဲပေးခြင်း ပြီးဆုံး၍ မဲရုံတွင် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များနှင့် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ လက်မှတ်များရေတွက်ခြင်းကို ကြည့်ရှုခွင့်ရှိသည်။ မဲရုံမှူးကပယ်သည့် သို့မဟုတ် ခိုင်လုံမဲအဖြစ် သတ်မှတ်သည့် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များကို ကြည့်ရှုခွင့်နှင့် သဘောထားမှတ်ချက်ပေးခွင့်ရှိသည်။

ချိပ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ခွင့်

ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးစီရရှိသည့် ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များနှင့် ကြိုတင်ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များကို မဲရုံမှူးက သီးခြားအိတ်များတွင်ထည့်ကာ လုံခြုံအောင်ပိတ်ပြီး ချိပ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ မဲရုံမှူးက ပယ်မဲအားလုံးကို အိတ်တစ်အိတ်တွင်ထည့်ကာ လုံခြုံအောင်ပိတ်ပြီး ချိပ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ မဲရုံမှူးက မသုံးဘဲကျန်နေသော ဆန္ဒမဲလက်မှတ်များ၊ လက်ခံဖြတ်ပိုင်းများ ပုံစံ (၁၆-၁)၊ မဲရုံတွင် အသုံးပြုသောမဲစာရင်း၊ ကြိုတင်ဆန္ဒမဲ လက်မှတ်လက်ခံဖြတ်ပိုင်းများ၊ပယ်မဲပုံစံ(၁၇)များကို အထုပ်တစ်ထုပ် ထုပ်ပြီးလျှင် ချိပ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်သည့်အခါတွင် လည်းကောင်း၊ အဆိုပါအိတ်များနှင့်အထုပ်များကို မဲရုံမှူးက အိတ်ကြီးတစ်လုံးတွင်ထည့်ကာ ချိပ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း မိမိတို့၏ချိပ်တံဆိပ်ကိုလည်း ရိုက်နှိပ်ခွင့်ရှိသည်။

ဆောင်ရန်အချက်များ

မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် မဲရုံဖွင့်ချိန် နံနက် ၆ နာရီ မထိုးမီ မဲရုံသို့အရောက် သွားရပါမည်။ ဆန္ဒမဲပေးခြင်း မစတင်မီ မဲလက်မှတ်များ ရေတွက်စစ်ဆေးခြင်း မှတ်တမ်းပုံစံ (၁၁) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရပါမည်။ သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများရရှိသည့် မဲစာရင်း ပုံစံ (၁၆) နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ပုံစံ (၁၆-က) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရပါမည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အသုံးမပြုဘဲ ကျန်ရှိနေသော မဲလက်မှတ်များစာရင်း ပုံစံ (၁၆-၁) တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးရပါမည်။

ရှောင်ရန်အချက်များ

မဲရုံကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် အကူကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးသည် မဲရုံတွင် မဖွယ်ရာသော အမှုကို မပြုရပါ။ မဲရုံမှူးနှင့် မဲရုံအဖွဲ့ဝင်များ ဝတ္တရားဆောင်ရွက်ခြင်းကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေခြင်း မပြုရပါ။ ဆန္ဒမဲပေးရန် လာရောက်သူများအား စိတ်ပြိုငြင်ခြင်းဖြစ်အောင် မပြုရပါ။ မဲရုံအတွင်း၌ဖြစ်စေ၊ မဲရုံမှ ကိုက် ၅၀၀အတွင်း၌ဖြစ်စေ မဲဆွယ်ခြင်းမပြုရပါ။ မဲဆန္ဒရှင်တစ်ဦးအား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးဦးကို ဆန္ဒမဲပေးရန် တောင်းဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ဆန္ဒမဲမပေးရန် တိုက်တွန်းခြင်း မပြုရပါ။ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေများ၏ အခန်း (၁၃) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ခြင်း မပြုရပါ။ အခန်း(၁၄) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် တရားမဲ့ပြုကျင့်မှုတစ်ခုခုကို မပြုလုပ်ရပါ။

အထူးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးစီတိုင်း၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များသည် ဆန္ဒမဲပေးသည့်နေ့ မဲရုံအတွင်းတွင် ရှိနေကြမည်။ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် များပြားလွန်းလှသည်။ အချို့လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် ကြိုတင်မှန်းဆထား၍ မရနိုင်။ ကြုံလာလျှင် ကြုံလာသလို ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဖြေရှင်းမှု ပြုရသည်။ မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် မိမိတို့၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ထိခိုက်မှု မရှိစေရ။ အကျိုးရှိသော လုပ်ဆောင်ချက်များသာ ဖြစ်ရပါမည်။

တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် မိမိတို့၏ ပြောဆိုနေထိုင် ပြုမူမှုတို့သည် မိမိတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရပါ။ အခြားသူများသည်လည်း ထိုကဲ့သို့မဲဆွယ်စည်းရုံးခြင်းမျိုး ရှိ မရှိ စောင့်ကြည့်နေရမည်။ ဆန္ဒမဲပေးသူသည် အစစ်အမှန် ဟုတ်မဟုတ်၊ မဲလက်မှတ် မှန်ကန်စွာ ထုတ်ပေးခြင်း ရှိ မရှိ၊ လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်း ဖြစ် မဖြစ်၊ ကိုယ်စားမဲပေးတာလား၊ အယောင်ဆောင်မဲပေးတာလား စောင့်ကြည့်အကဲခတ်ကြရသည်။ မမှန်မကန်တွေ့လျှင် မဲရုံမှူးသို့ တင်ပြကန့်ကွက်ကြရသည်။

ဆန္ဒမဲရေတွက်ရာတွင် သေချာစွာ အာရုံစိုက်ကြရသည်။ ရေတွက်တာ မှန် မမှန်၊ ခိုင်လုံမဲ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပယ်မဲသတ်မှတ်ခြင်း ဥပဒေနှင့် ညီမညီ၊ မဲစာရင်းရေးသွင်းခြင်းမှန်ကန်မှု ရှိမရှိ၊ ဥပဒေ၊နည်းဥပဒေများ နှင့်ညီညွတ်ခြင်း ရှိ မရှိ စောင့်ကြည့်လေ့လာရသည်။ မှန်ကန်မှုမရှိလျှင် တင်ပြကန့်ကွက်ကြရသည်။ အမှန်ကို ထောက်ပြကြရသည်။ မိမိတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်မှန်သမျှကို မိမိတို့၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တို့ထံ အစီရင်ခံ တင်ပြနေရမည်။ မိမိတို့၏ မှတ်စုစာအုပ်တွင်လည်း ရေးမှတ်ထားကြရမည်။

အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်စေသည်

ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခု၏ အဓိကအရေးပါသော သော့ချက်နေရာသည် မဲရုံများပင်ဖြစ်သည်။ မဲရုံများတွင် တာဝန်ယူကြရသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များက ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြခြင်းဖြင့် လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပနိုင်ရေး အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်စေသည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက်လည်း အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်စေသည်။ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အနိုင်ရရှိ၍ ယှဉ်ပြိုင်ဘက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက ကန့်ကွက်လာလျှင် အောင်မြင်စွာ ခုခံချေပခြင်းပြုလုပ်နိုင်ကြမည်။ မိမိတို့၏ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ရှုံးနိမ့်၍ အနိုင်ရလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအပေါ် ကန့်ကွက်ရန်ရှိလာလျှင်လည်း တရားသဖြင့် ကန့်ကွက်လွှာတင်သွင်းနိုင်ကြမည်။

အနှစ်ချုပ်ဆိုရသော် ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်တို့၏ တရားသော လမ်းကြောင်းပေါ်မှ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ တရားသဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မိမိတို့၏ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် အောင်နိုင်ရေး သံတမန်ကောင်း၊ အကျိုးဆောင်ကောင်းတစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပါဗျာ။

- မဲရုံကိုယ်စားလှယ်၊ အကူကိုယ်စားလှယ်များ- မိမိတို့၏တာဝန် ကျေပွန်ကြပါစေ။
- ဥပဒေနှင့်အညီ တရားသဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ။
- မိမိတို့၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် အင်အားများဖြစ်ကြပါစေ။